

תשורה

משמחת הנישואין
של **דוד ומרים שרה** שיחיו
ליפש
ח"י שבט תשפ"ה

פתח דבר

ב"ה

בשבח והודיה להשי"ת על כל הטוב שגמלנו, ועל שזיכנו בנישואי צאצאינו, החתן הרה"ת דוד שי" עב"ג הכלה המהוללה מרים שרה תחי' ליפ"ש.

התודה והברכה מובעת בזה לבני משפחתנו, ידידינו ומכרינו שבאו מקרוב ומרחוק להשתתף בשמחתנו ולברך את צאצאינו שיחיו בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

ע"פ הנהגתו של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, בחתונת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, לחלק 'תשורה', ובתור הבעת תודה לבבית והוקרה לכל הנוטלים חלק בשמחתנו, מוגשת בזה תשורה מיוחדת.

התשורה כוללת:

דבר מלכות. שיחת י"ז שבט תשנ"ב, בעת היחידות לחתנים וכלות, היחידות כללית האחרונה לע"ע לחתנים וכלות שזיכנו לשמוע (מתוך דברי משיח, באדיבות המכון להפצת תורתו של משיח).

שער ראשון - המנהל של כל המקומות בכל הזמנים. סקירה מרתקת וראשונית מסוגה על פועלו בשדה החינוך של הרב רפאל צבי הרטמן, סב הכלה.

שער שני - "בנים ובנות בדרך הטבע". ברכתו הק' של כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א וסיפור הנס המיוחד בלידת בניהם ובנותיהם של הרב רפאל צבי הרטמן ורעייתו מרת רבקה טובה (מתוך גליון "הסיפור שלי", באדיבות מערכת JEM).

שער שלישי - מכתבים ומענות. מכתבים ומענות מכ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א למשפחותיהם של החתן והכלה בפרסום ראשון.

שער רביעי - תמונות. תמונות של כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א יחד עם משפחת הכלה או שצולמו על ידם בפרסום ראשון.

כל הנ"ל נערך ע"י הת' שניאור זלמן שי' אהרוני, ועל כך תודתנו נתונה לו.

הא"ל הטוב יברך את כלל אחינו בית ישראל בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, ובמיוחד בברכה העיקרית - שנוכה ללכת משמחה זו לשמחה העיקרית, "שמחת עולם על ראשם", בהתגלותו המיידית של כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א, תיכף ומיד ממש.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ח"י שבט תשפ"ה

משפחת הרטמן
בני ברק

משפחת ליפ"ש
נתיבות

תוכן עינים

7	דבר מלכות
11	שער ראשון - המנהל של כל המקומות בכל הזמנים
23	שער שני - "בנים ובנות בדרך הטבע"
29	שער שלישי - מכתבים ומענות
37	שער רביעי - תמונות

דבר מלכות

דבר מלכות

שיחת אור ליום ד', י"ז שבט ה'תשנ"ב ביחידות כללית לחתנים וכלות

א. בהוספה¹ על כל הברכות האמורות², שהן שייכות (גם ו) במיוחד לחתן וכלה, כיון שהם מתחילים חיים חדשים, ובונים בית חדש, ובמילא הרי זה נעשה "דירה לו ית' בתחתונים"³ באופן נעלה ביותר ("אויף גאַר אַ געהויבענעם אופן"), ובאופן חדש (כמדובר כמה פעמים⁴), וממילא מובן, שיש להם שייכות בפשטות לכל הברכות האמורות –

מיתוספות עוד ברכות, שהן מיוחדות דוקא לחתן וכלה.

ובפרט שהם (החתן וכלה) קשורים במיוחד עם מתן תורה, כפי שאומרים גם בברכות הנישואין ש"מהרה . . . ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים . . . קול חתן וקול כלה קול כו", כל החמשה קולות הקשורים עם החמשה קולות דמתן תורה⁵ – שזה מוסיף עוד יותר בהצלחה ובברכה – הן בהכנות להחתונה, והן בהחתונה בפשטות, ובהחתונה בפנימיות, ובהמשך באריכות ימים ושנים טובות שלאחרי החתונה, ובנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוותי', ושיזכו לחתן גם בנים ובני בנים, וכמדובר כמה פעמים.

ב. ועוד והוא העיקר, כנ"ל – שהיעוד הנ"ל יקויים תיכף ומיד ממש, כך, שכשאומרים "מהרה ישמע" הרי זה מתקיים ברגע שלאחרי רגע זה בו אנו נמצאים [שהרי זהו אמיתית הענין ד"מהרה" – ללא שום הפסק, אלא תיכף ומיד, ללא הוספת רגע אפילו],

ובפשטות – "ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים . . . קול חתן וקול כלה", עם כל חמשת הקולות (וכמדובר כמה פעמים) – בארצנו הקדושה, ובירושלים עיר הקודש, בהר הקודש, ובבית המקדש השלישי והמשולש,

1. בהבא לקמן - ראה גם לקו"ש ח"כ ע' 575 ואילך, ובהנסמן שם.

2. ב"יחידות כללית" לאורחים שיחיו.

3. ראה נתחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפל"ו.

4. ראה גם לקו"ש ח"י"ט ע' 210 ואילך.

5. ברכות ו, ב.

ועוד ועיקר, כאמור לעיל – תיכף ומיד ממש.

"ונאמר לפניו שיר חדש"⁶ (שהרי באים משבת שירה, כנ"ל), והולכים לקבל את ה"תורה חדשה מאתי תצא"⁷; והרי זה קשור ג"כ עם בנין בית חדש, שזהו ענינם של חתן וכלה. ונוכה שכל הענינים יהיו באופן חדש, החל מ"שיר חדש", וגאולה האמיתית והשלימה באופן חדש.

ועוד ועיקר – תיכף ומיד ממש.

ובפרט מצד הזירוז שנעשה ע"י ההוספה במעשה הצדקה⁸, אשר, בודאי יוסיפו בצדקה – החתן והכלה, והוריהם, והמחותנים והקרובים, כמנהג ישראל⁹ לתת לצדקה בקשר לחתונה, ובפרט החתן והכלה וכל השייכים אליהם,

שלאמיתתו של דבר – כל יהודי, וכל בני ישראל, שייכים לכל חתן וכלה, שכן, מצד אהבת ישראל הרי הם כולם כאחד, "כאיש אחד בלב אחד"¹⁰.

ותיכף ומיד ממש – נלך לקבל "תורה אחת"¹¹ מ"הוי' אחד"¹² – בארץ אחת ובעיר אחת, ועד לקודש הקדשים,

ועוד ועיקר – תיכף ומיד ממש,

ותיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנאספים שיחיו שטר של דולר לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

6. ראה תוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב (ממכילתא בשלח טו, א).

7. ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

8. ראה ב"ב י, א. תניא פל"ז (מח, ב ואילך). ובכ"מ.

9. מדרש תלפיות ענף חו"כ אות ח. שלחן העזר ס"ו סעיף ו סק"ה.

10. פרש"י יתרו יט, ב. וראה ממכילתא שם.

11. ל' הכתוב – בא יב, מט. צו ז, ז. שלח טו, טז.

12. ואתחנן ו, ד.

שער ראשון

המנהל של
כל המקומות
בכל הזמנים

המנהל של כל המקומות בכל הזמנים

"המנהל של כל המקומות בכל הזמנים", כך היטיב להגדיר ר' אפרים וולף את הרב רפאל צבי הרטמן. "אברך בעל מרץ רב פעלים", כפי שכתב לו הרבי בתחילת דרכו החינוכית.

במשך שנים נשלח ר' צבי הרטמן מבית ספר לבית ספר, בכדי להרים את מצב החינוך היהודי-תורני באה"ק, שהיה בשפל עצום. החל מקיבוץ לביא, דרך בית הספר בתענך; בית הספר ביפו; בית הספר בכפר סבא; בית הספר בלוד; בית הספר למלאכה; סמינר למורים; ועד לבית רבקה, שם כיהן עד שיצא לפנסיה.

לימים (תשע"ד), כאשר הוזמן ר' צבי הרטמן לקבל את תואר "יקיר החינוך הדתי", הסבירו חברי הועדה את סיבת זכאותו לפרס: "הרב הרטמן הוא חסיד חב"ד, וכל פעולותיו היו ע"פ הוראותיו של הרבי מליובאוויטש, לכן הוא הצליח בכל מקום אליו הוא נקרא, אף שהתמודד מול אתגרים רבים".

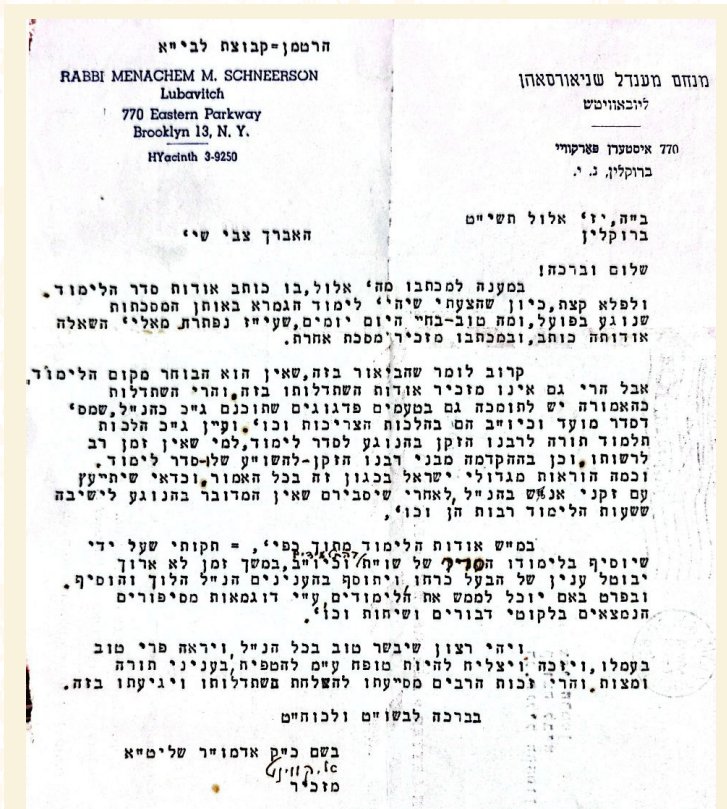

מורה בקיבוץ לביא, תש"כ

בשנת תש"כ, עבר ר' צבי הרטמן להתגורר בקיבוץ לביא. עקב היותו היחיד שהיה בעל ידע ביהדות והתאים לתפקיד, מונה ר' צבי הרטמן למורה ללימודי יהדות בבית הספר הדתי בקיבוץ. שם הוא לימד גמרא, הלכה ובעיקר חסידות.

במסגרת תפקידו, ר' צבי הרטמן פנה לרבי וביקש הדרכה בסדר הלימוד הרצוי עבור התלמידים. הרבי הורה לו לעסוק עם תלמידיו בעיקר במסכתות העוסקות בהלכות

הנצרכות לזמן השגרה (כסדר מועד וכיו"ב) (ראה צילום). למעשה, הנהלת בית הספר לא הסכימה לערוך שינויים בסדר הלימוד, ור' צבי הרטמן נאלץ להסתפק בלימוד הלכות הנחוצות ליום-יום.

מכתבו של הרבי בו מסביר כיצד סדר הלימוד המתאים לתלמידי בית הספר בקבוצת לביא

מורה בבית ספר חב"ד תענך, תש"כ

עקב מחאת הורים שהתנגדו לבית ספר דתי באזור מגוריהם, בטענה שלתלמידים אין מקום לימודים מסודר להמשיך בו לאחר שסיימו את בית הספר היסודי, אולצו מנהלי בית הספר להתחייב להקמת בית ספר תיכון, לשם יעלו התלמידים בסיום חוק לימודם בבית הספר היסודי. משכך, חפשו מורה מתאים, הרשום כבר תחת משרד החינוך, שיקח על עצמו ללמד את הכיתה הראשונה בתיכון החדש.

אחד מחבריו של ר' צבי הרטמן ששמע על כך, פנה לרשת אהלי יוסף יצחק והמליץ להם על ר' צבי הרטמן. כיון שהוא היה המועמד היחיד שהתאים לתפקיד, פנו אליו בדרישה

ר' דוד חננין ע"ה

שיקבל זאת על עצמו, אף שכבר עסק בהוראה בבית הספר בקיבוץ לביא.

כדי להבהיר את נחיצות הענין, ובכך לשכנע את הנהלת בית הספר לשחרר את ר' צבי הרטמן מתפקידו, באמצע הלילה הגיעו ר' איצ'ה גאנזבורג (מנהל בית הספר חב"ד בתענך), ר' דוד חננין (מנהל רשת אהלי יוסף יצחק) והרב משה צבי נריה (ראש ישיבות בני עקיבא) במונית מיוחדת אל קיבוץ לביא, העירו את מזכירות הקיבוץ ומנהלת בית הספר, ודרשו מהם בתוקף לשחרר את ר' צבי הרטמן מתפקידו.

המנהלת סירבה, בטענה שר' צבי הרטמן הוא המורה היחיד בבית הספר למקצועות הקודש. לבסוף, הם התפשרו והסכימו שבמשך השבוע ר' צבי הרטמן ילמד בתענך, ובימי שישי ובתחילת יום ראשון הוא ילמד מקצועות קודש בקיבוץ לביא.

באותם ימים, מידי חודש מנהל בית הספר היה מקבל את המשכורות (צ'קים) ממשרד החנינון, ומחלקם למורים. בחודש הראשון לעבודתו של ר' צבי הרטמן בתענך, זימן אותו ר' דוד חננין, שהיה אז מנהל רשת אהלי יוסף יצחק, ואמר לו: במשך שהותך ביישיבה לא קבלת פרוטה על לימודך, אם כן, מדוע שעכשיו תקבל כסף כשאתה מלמד? עליך לתרום את הכסף לרשת אהלי יוסף יצחק. ר' צבי הרטמן התרצה, ולמעט חמש לירות עבור אוכל ועשר לירות לנסיעות, תרם מידי חודש את כל משכורתו לרשת אהלי יוסף יצחק.

מורה בבית ספר חב"ד יפו, תשכ"א

כעבור תקופה, התפנה משרת מורה בבית ספר חב"ד ביפו, והיה צורך במורה הרשום במשרד החנינון ויש לו פטור משירות צבאי, כך הגיעו לרב הרטמן.

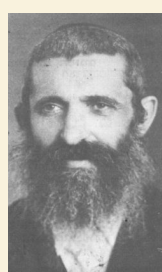
מספר ר' צבי הרטמן:

ר' פולע כהן היה דמות מיוחדת. הלימוד איתו היה משולב בסיפורים מיוחדים מליובאוויטש ותקופת אדמו"ר הרש"ב.

פעם סיפר לנו, שבאחד הימים, הרבי הריי"צ זימן אליו הביתה בחורים מסויימים להתוועדות, ור' פולע לא היה בניהם. ר' פולע החליט בכל זאת לבוא על דעת עצמו. הוא דפק בדלת, אחת מבנותיו של הרבי פתחה לו ושאלה אותו לרצונו, חשב ר' פולע לעצמו: 'הרי אני תמים' בתו"ת, לא מתאים לי לדבר עם בנות!', הוא הוריד את ראשו ולא ענה. היא שאלה שוב, וכשלא נענתה פנתה לו את הדרך והוא זכה להשתתף בהתוועדות זו.

במסגרת תפקידו כמורה ביפו, פנה ר' צבי הרטמן לר' פולע כהן ויחד עם אחד מחבריו הם היו לומדים חסידות מידי שבוע.

לקראת סוף שנת תשכ"א, קרא לו ר' איצ'ה גאנזבורג והודיע לו שהוא מתמנה למנהל בית ספר חב"ד בכפר סבא, כיון שהמנהל הקודם עוזב, ובית הספר עמוס בבעיות שיש לפתור.

ר' פולע כהן ע"ה

לא מוזתרים על אף ילד

מנהל בית ספר חב"ד בכפר סבא, תשכ"ב-תשכ"ז

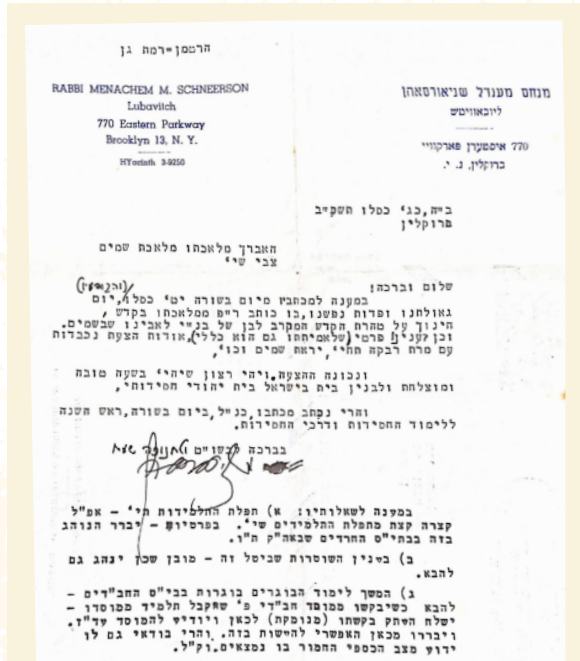
בתקופת כהונתו כמנהל בית הספר בכפר סבא, נודע לו ממנהל בית הספר הקודם (ר' מענדל בליזינסקי) על כמה בעיות שהיו שם, ביניהם – שבמסגרות החב"דיות לא רוצים לקבל את תלמידי בית הספר לאחר שסיימו את חוק לימודם בבית הספר היסודי.

ר' צבי הרטמן כתב לרבי על שינויים שביצע בבית הספר, ובין הדברים ציין גם עובדה זו, שהמסדות החב"דים לא רוצים לקבל את בוגרי בית הספר בכפר סבא. במכתב מהיר, בהפרש של ארבע ימים בלבד מכתיבת המכתב, הורה לו הרבי שכאשר הדבר ישנה שוב ולא יקבלו את בוגרי בית הספר, ישלח אל הרבי העתק ממכתבו למוסד (ראה צילום).

שנה לפני כן, אחד התלמידים גמר את חוק לימודיו בבית הספר בכפר סבא, ופנה לבית הספר למלאכה במטרה להמשיך והחליט לעבור לאחד הקיבוצים של השומר

הצעיר'. כאשר ר' צבי הרטמן נכנס לתפקיד, הוא פנה אליו ושכנעו לנסות שוב להתקבל לבית הספר למלאכה, יחד עם עוד שני תלמידים נוספים המסיימים את לימודם בכפר סבא בשנה זו. הוא נעתר להצעותיו של ר' צבי הרטמן, ושלושת התלמידים פנו לבית הספר למלאכה בבקשה לקבלם.

עקב מצב לימודם הירוד, הנהלת בית הספר למלאכה לא חפצה לקבלם. ר' צבי הרטמן, שזכר את הוראתו של הרבי, שלח מכתב להנהלת בית הספר למלאכה ואת העתקו שלח לרבי, הרבי הורה לו להתייעץ ולדבר עם הנהלת המוסד והנהלת צא"ח. יחד עם זאת, נשלח מברק בהול וחרף מהמוזכרות לר' אפרים וולף: "פלא גדול מעורר הענין בעניניו כי לא יאומן שיעזבו את המסיימים האלה להפקר ח"ו, וביחוד לאחר

מכתבו של הרבי בו מורה לר' צבי הרטמן לעדכן אותו כאשר לא מקבלים תלמידים למסגרות חב"דיות

ר' אפרים וולף ע"ה

שהמל"ח הביע הסכמתו לסייע בענינים כאלה, וביותר לאחר שבאחד ממכתביו מודיע כת"ר כי אינם פונים כלל ממסיימי הרשת להמשיך לימודם במוסדות שלנו".

מיד לאחר מכן, פנה ר' אפרים וולף לר' צבי הרטמן והודיע לו שלאחרי דיון שקיימו במצב, הוחלט שימנו ועדה מיוחדת שתדון בענינים ותחליט אם ואיך לקבלם. הועדה כללה את ר' אליעזר גורליק, נציג בית הספר למלאכה; ר' צבי הרטמן, נציג התלמידים; ר' שמואל גרינברג ע"ה, בורר נטראלי.

במהלך דיון הועדה, טען ר' צבי הרטמן שבמקום לבחונם במקצועות הלימוד, יש לבדוק את רמת יראת השמים שלהם ואת ידיעותיהם בקיום מצוות. טענתו התקבלה, והתלמידים הוזמנו לבחינה מחודשת. שנים מתוכם התקבלו, אך אותו התלמיד (שהלך לקיבוץ) לא התקבל, מחשש שעקב שהייתו בקיבוץ, ללא שמירת תורה ומצוות, במשך כמעט שנה, הוא יקלקל את שאר הנערים.

ר' צבי הרטמן לא וויתר, וביקש מאחיו, שטס לרבי לתשרי תשכ"ג, שיעדכן את הרבי בענין זה ואודות מצבו של אותו התלמיד. במענה לשאלה "האם להמשיך לטפל בענינו או להזניח... [ו] איך לטפל?", ענה הרבי שיש להמשיך לעסוק בכך ו"בהתייעצות עם המכירים את הנ"ל" (המענה המלא נדפס לקמן ע' 31).

תמונת מחזור יחד עם אותם תלמידים שהגיעו מבית הספר בכפר סבא

ר' צבי הרטמן פנה לר' מענדל ביליזנסקי, מנהל בית הספר הקודם, ולמחנך כיתתו והתעניין אודותיו, מדבריהם עלה שהוא בחור טוב ורציני. ר' צבי הרטמן לא וויתר, חזר לבית הספר למלאכה ולחץ עליהם לקבלו, עד שהם נכנעו וקיבלו אותו.

זכות התעקשותו של הרבי ופועלו של ר' צבי הרטמן שלושתם סיימו את לימודיהם בבית הספר למלאכה עד תומם, והם וצאצאיהם שומרים תורה ומצוות.

כעבור שנתיים, היו בבית הספר בכפר סבא קבוצת נערים מחוננים, ור' צבי הרטמן חפץ שהם ימשיכו את לימודיהם בשיבת תו"ת בלוד. עבור כך, נדרש היה להכין את התלמידים כראוי, ולהעלות את רמת לימודיהם. ר' צבי הרטמן פנה לר' בנימין גורודצקי, בא-כוחו של הרבי על מרוקו אירופה ואה"ק, בבקשה לקבל תקציב עבור שיעורים פרטיים לתלמידים אלו. ר' בנימין גורודצקי נענה לבקשתו, והפנה אותו לר' אברהם פריז, שמידי חודש העביר לו כסף עבור מטרה זו.

מספר ר' צבי הרטמן:

ר' אברהם פריז היה נוהג להשתתף בכל אסיפה של מוסדות חב"ד, אך מעולם לא ראיתיו מביע את דעתו. לא הבנתי מיהו ומה תפקידו.

לאחרי מעשה זה, נודע לי שכל הכסף של מוסדות חב"ד היה נמצא אצלו ועובר דרכו. בשנים האחרונות, יצא לי לראות שהרבי אמר פעם שמכל אסיפה הוא מקבל שני דוחות - באחד הדברים מובאים בצורה יפה ועם צנזורה, ובשני מובא תיאור מדוייק ואמיתי מהמדובר באסיפה. הדו"ח האמיתי היה נכתב ע"י ר' אברהם פריז.

אולם למרות כל ההשקעה הרבה, התלמידים לא עברו את המבחן ולא התקבלו לשיבה. כפי הוראתו של הרבי, ר' צבי הרטמן שלח מכתב לר' אפרים וולף, שניהל את מוסדות חב"ד באה"ק, ואת העתקו שלח לרבי. ר' אפרים וולף הודיע לר' צבי הרטמן שהוחלט למנות שוב ועדה מיוחדת שתדון בעניינם. הועדה כללה את הרב אליעזר הורביץ, נציג הישיבה; ר' צבי הרטמן, נציג התלמידים; הרב דוד חנוזין, בורר נטראלי.

הרב מאיר אהרן ע"ה

במהלך דיון הועד, טען ר' צבי הרטמן שוב שאין לבחון את רמת ידיעותיהם בלימוד, אלא לבדוק את רמתם והבנת שכלם. טענתו התקבלה שוב, והתלמידים, שהיו בעלי כשרונות מיוחדים, עמדו במבחן והתקבלו לשיבה. בזכות כך, שלושת התלמידים וצאצאיהם חב"דניקים, ביניהם היה מי שלימים נודע בתור הרב מאיר אהרן ע"ה.

שתי אפיזודות מעניינות:

בתקופת כהונתו של ר' צבי הרטמן כמנהל בית הספר, משרד החינוך עמד על כך שיתחילו ללמוד אנגלית בבית הספר. עקב חוסר באנשי צוות דוברי אנגלית, נאלץ ר' צבי הרטמן למסור שיעור באנגלית, למרות שכלל לא התמצא בשפה זו. ר' צבי הרטמן אסף שירים באנגלית, וכאשר הגיעה המפקחת החלו התלמידים לשיר שירים אלו. כשראתה זאת המפקחת, היא התפעלה והתרשמה מהרמה הגבוהה של לימוד האנגלית...

דרישה נוספת של משרד החינוך, היתה ללמד את התלמידים חקלאות, כדי להכשירם להיות חברי קיבוצים. בילדותו, ר' צבי הרטמן גידל מעט ירקות וכדו' בגינה קטנה של הקהילה, לכן, טענו המורים שעליו לקבל את התפקיד. העירייה הקצתה שטח וכלי עבודה, ור' צבי הרטמן הפך לגנן...

בית ספר חב"ד כפר סבא באותם ימים

מנהל בית ספר למלאכה כפר חב"ד, תשכ"ו-תשל"ב

באחד הערבים של חורף תשכ"ו, בביתו של ר' צבי הרטמן דופקים ר' ישעיהו גופין, מנהל בית הספר למלאכה, ור' אליעזר גורליק, מזכיר בית הספר למלאכה. הם הודיעו לו שכיון שבית הספר למלאכה עובר מתחת משרד העבודה למשרד החינוך, ולו יש נסיון עבודה מול משרד החינוך, זקוקים לו שיבוא לנהל גם את בית הספר למלאכה.

ר' ישעיהו גופין ע"ה

בית הספר למלאכה בימים ההם

באותה שנה ניהל ר' צבי הרטמן הן את בית הספר בכפר סבא והן את בית הספר למלאכה.

שנה לאחר מכן, עזב ר' צבי הרטמן את עבודתו כמנהל בית הספר בכפר סבא, ובמקביל לניהול בית הספר למלאכה בערבים, החל ללמוד בכולל בבקרים. בכולל הוא נבחן לרבנות, בכדי שבמשרד החינוך יוכר שהוא עשה 'דוקטורט'.

כדי להעלות את רמת הלימודים בבית הספר למלאכה, ר' צבי הרטמן גייס אברכים מהכולל שילמדו שם. בהמשך, ר' צבי הרטמן פיתח ושיכלל את בית הספר למלאכה, פתח מגמות חדשות וחינך את התלמידים למשמעת חזקה.

חב"ד מעל הכל!

מנהל בית ספר חב"ד לוד, תשל"א-תשל"ב

לקראת שנת הלימודים תשל"א, נוצר צורך למנהל טוב לבית ספר חב"ד בלוד, ור' צבי הרטמן נקרא לנהל אותו, בנוסף לניהול בית הספר למלאכה.

כאשר יהודים מגרוזיה עלו לאה"ק, שיכנו את רובם בלוד, רמלה ואור יהודה. ר' צבי הרטמן פעל לרישומם של העולים החדשים לבית הספר חב"ד בלוד. כיון שע"פ משרד החינוך התלמידים צריכים ללמוד בעירם, ר' צבי הרטמן כתב את תלמידי החוץ על כתובת הישיבה בלוד, וסיכם עם כמה מהעולים שהם יעשו הסעות לתלמידים מרמלה ואור יהודה.

יום אחד, הופיע המפקח האזורי, ושם לב לכך שרבים מהתלמידים רשומים על אותו הכתובת. המפקח פנה לר' צבי הרטמן, ר' צבי הרטמן הפנה אותו לשאול את התלמידים, אך הוא לא הצליח לדבר איתם, כיון שהם לא ידעו עברית. למחרת בבוקר שוב הופיע המפקח, בנסיון לגלות מאיפה מגיעים התלמידים, ואכן הוא גילה שהתלמידים מגיעים בהסעות מחוץ לעיר.

המפקח פנה לר' צבי הרטמן בתביעה: 'חב"ד היא מעל המדינה, או שהמדינה מעל לחב"ד?!', המפקח ציפה שר' צבי הרטמן יענה לו שהמדינה מעל חב"ד ואז לנוף בו. חב"ד מעל המדינה! – ענה לו ר' צבי הרטמן – הרי ארץ ישראל היא קטנה מאוד, אבל חב"ד קיימת בכל העולם, וחב"ד תשאר גם אם המדינה תתפרק. אם כן, מי מעל מי?

אתה מתחצף – זעם המפקח – אתה תישלח לכלא. ר' צבי הרטמן לא התפעל והסביר לו שהעולים רוצים חינוך חב"די. ואכן, בזכות עמידתו האיתנה של ר' צבי הרטמן התרצו הרשויות, וברמלה ואור יהודה נפתחו בתי ספר חב"ד חדשים.

בביקור נוסף שלו, התפלא המפקח מדוע קוראים לילדים בשמות המשפחה ולא בשמותיהם הפרטיים. ר' צבי הרטמן לא התבלבל, וענה לו מינייה וביה: אצלכם, אכן אין מה להפעל באבותיכם ושמות המשפחה, אבל אצלנו היחוס הוא מפואר...

ר' זושא ווילמובסקי ע"ה

בפעם אחרת, טען אותו מפקח בפני ר' זושא ווילמובסקי, שהיה בהנהלת רשת אהלי יוסף יצחק – מדוע בבתי ספר חב"ד, הרשומים תחת החינוך הממלכתי-דתי, לומדים בספרי החינוך החרדי, ולא בספרי החינוך הדתי, במה הם שונים משאר הדתיים?! ר' זושא לא התפעל, הוציא בקבוק 'משקה', ודרש ממנו שקודם יאמר 'לחיים'. לאחר שהמפקח התבסס מעט, התוועד איתו ר' זושא על כך שחב"ד הם שונים מכולם.

אחד מדרישותיו של משרד החינוך לבית הספר הוא לקיים שיעור 'חינוך גופני', למרות זאת, בבית הספר בלוד לא ייחסו לכך משמעות. באחד מימי שישי, הודיע המפקח שהוא מתכוון לבוא לבדוק כיצד מתנהל שיעור 'חינוך גופני'. ר' צבי הרטמן קרא בזריזות למספר תלמידים שבדיוק חזרו מהמקוה, וביקש מהם לשחק כדורגל, בלית ברירה, כיון שבאותה שעה לא היה מורה אחר באזור, קרא ר' צבי הרטמן לר' שלמה גרינוולד ע"ה שישמש כמורה לספורט, אף שהיה מבוגר מאוד. כאשר הופיע המפקח, הוא כעס על ר' צבי הרטמן – כיצד יתכן שמאמן הספורט כ"כ מבוגר! ר' צבי הרטמן לא התבלבל ומיד החזיר לו בתביעה: זו בעיה שלכם! אני מזמן רציתי לפטרו, אך משרד החינוך לא נותן. המפקח המופתע המהמם והלך.

זמן מה לאחר עלייתם של הגרוזינים לאה"ק, החלו הם להרעיש על כך שהם לא מקבלים יחס ותנאים הולמים. בלוד, שוכנו העולים בבתי אבן שנבנו ע"י ר' אפרים וולף (בהוראת הרבי) כמה שנים קודם לכן, ותנאיהם היו הולמים יחסית.

ר' צבי הרטמן, יחד עם מנכ"ל משרד החינוך דאז, מר אלעד פלד, מפקח החינוך הדתי והמפקח האזורי

ר' צבי הרטמן שלח מכתב למנכ"ל משרד החינוך דאז, מר אלעד פלד, ושיתף אותו בכך שאצלו הגרוזינים מרוצים מאוד, והם לומדים ומתאקלמים כראוי. לכן, הוא מזמין אותו

ר' צבי הרטמן בתערוכת מיצגי היהדות בבית הספר חב"ד בלוד

לתערוכה שתתקיים בבית הספר בלוד, שם יוכל להתרשם ולבחון את התלמידים. מר פלד אכן נענה להזמנה, והופיע ביום המיועד יחד עם פמליה שלימה של אנשי חינוך.

ר' צבי הרטמן סיכם מראש עם אחד מהעולים הגרוזינים, שבמהלך הסיור של מר פלד ופמלייתו, הוא יפנה אל ר' צבי הרטמן ויצעק שבבית הספר אין תנאי

לימוד ראויים והמבנה רעוע וישן. כאשר מר פלד שמע את טענותיו של אותו גרוזיני, הוא פנה מיד למשרדו של ר' אפרים וולף, שהיה מנהל הכללי של בית הספר, והתעניין מה נדרש עבור בית הספר, ר' אפרים ביקש שיכנו עוד שני בנינים, וכך היה.

כמסופר, ר' צבי ניהל בית הספר בלוד במקביל לניהול בית הספר למלאכה, דבר שאסור ע"פ החוק. בסיום אחד הביקורים של מפקח בכיר בבית הספר בלוד, סיפר המפקח לר' צבי הרטמן שבכוונתו להמשיך מכאן לבית הספר למלאכה. כדי למשוך זמן, שלח אותו ר' צבי הרטמן לר' אפרים וולף, כביכול כדי שיתן את חוות דעתו על ניהול בית הספר, ונסע מיד לבית הספר למלאכה. כאשר הגיע המפקח לבית הספר למלאכה, הוא היה בטוח שאיש העומד מולו הוא אחיו של ר' צבי הרטמן, וכך הוא ניצל.

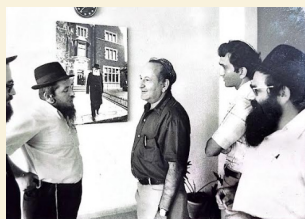
מנהל חטיבת ביניים, בית ספר למלאכה בכפר חב"ד, תשל"ג

עקב דרישת משרד החינוך, בכפר חב"ד נפתחה 'חטיבת ביניים', במקביל לבית הספר למלאכה (המשמש כתיכון). ר' צבי עזב את עבודתו בלוד ועבר לנהל את 'חטיבת הביניים', בנוסף להמשך עבודתו גם בבית ספר למלאכה עצמו.

סמינר ללימודי הוראה בכפר חב"ד, תשל"ד-תשל"ו

בשנת תשל"ד, פתח ר' צבי הרטמן בית ספר ללימודי הוראה, עבור אברכים חב"דים שרצו להיות מורים או לקבל תארים נוספים. אף שסמינר זה תוכנן לשנה אחת בלבד, בעקבות הצלחתו הרבה, תיפקד הסמינר במושך שלוש שנים. מאות מאנ"ש קיבלו תעודות הוראה ומלגות מתאימות ממשרד החינוך בזכות סמינר זה.

ביקור מר ישראל כץ, שר העבודה והרווחה, בבית רבקה, י' סיון תשל"ח.
ר' צבי הרטמן נראה עומד מימין

מנהל בית רבקה בכפר חב"ד, תשל"ז-תשנ"ה

בשנת תשל"ז, הועדה הרוחנית של כפר חב"ד, בראשות ר' מענדל פוטערפאס, החליטה מטעמיה לפטר את ר' שמואל חפר מתפקידו כמנהל בית רבקה, ובמקומו למנות את ר' צבי הרטמן, כמנהל מטעם משרד החינוך, יחד עם ר' מאיר פריימן, ר' מוטל

תשורה משמחת הנישואין של דוד ומרים שרה ליפשי

לוינ, ור' דוד דרוקמן. ר' צבי הרטמן הסכים לקבל את התפקיד רק לאחר אישור מפורש מר' שמואל חפר.

שנה לאחר מכן, לאחר האירוע הבריאותי של הרבי, בהנהלת אגו"ח הבינו שהחולי איננו אצל הרבי, אלא אצל החסידים, ולכן יש לרפאות את הטעון שיפור אצל החסידים. בין הדברים, עלו גם פיטורי הרב חפר, ובהוראת הרבי ר' שמואל חפר חזר לעבודתו, ור' צבי הרטמן התמנה לסגנו, עד יציאתו לפנסיה.

מר אברהם בים, ראש עריית ניו יורק, בעת ביקורו בסמינר בית רבקה, כ"ו מרחשון תשל"ז. ר' צבי הרטמן נראה עומד מימין

שער שני

**"בנים ובנות
בדרך הטבע"**

"בנים ובנות בדרך הטבע"

אחרי שחלפה כשנה ויותר מאז חתונתנו ועדיין לא זכינו להיפקד, פנינו לרופאים. במשך תקופה ארוכה עברנו מרופא אחד לשני, כל אחד בכיר ומומחה מחברו, עד שלאחר כחמש שנים הגענו לפרופסור שנחשב למומחה ביותר בתחומו. הוא עיין בהיסטוריה הרפואית וערך בדיקות משלו, ולבסוף בישר לנו בצער כי בדרך הטבע אין כל סיכוי שיוולדו לנו ילדים. "כשיגדלו לכם שערות על כף היד, אז יוולדו לכם ילדים", פסק בנחרצות.

היינו כמובן שבורים ורצוצים מחוות הדעת שקיבלנו, והדבר גרם לנו למצב רוח ירוד ביותר. באותה תקופה עבדתי כמנהל בית הספר למלאכה בכפר חב"ד, שעמד תחת הנהלת רשת ישיבות חב"ד בארץ הקודש, בראשות הרב אפרים וולף. הרב וולף, וכן ידידים נוספים, הציעו שניסע לרבי לקבל את ברכתו, והרב וולף אף הציע לסייע, באמצעות הקשרים הענפים שהיו לו, בזירוז השגת הדרכונים והוויזות הנדרשות.

משפחתה של אשתי, שלא נמנו על חוגי החסידים, לא ראו בעין יפה את כוונתנו לנסוע, והחלו במסע לחצים, תוך שהם מעלים טענות שונות: הרי יש צדיקים גם בארץ... חוץ מזה, אפשר הרי לשלוח מכתב... ואם כבר, אז שבעלך ייסע – ממתי אישה נוסעת לרבי? אך מאז חתונתנו הספיקה אשתי כבר להכיר מי זה הרבי, ובפרט שהיה זה זמן קצר לאחר מלחמת ששת הימים, בה נוכחו כולם ברוח קודשו של הרבי, שחזה מראש את הניצחון המופלא בניגוד לכל התחזיות.

ר' צבי הרטמן מאחורי הרבי (מסומן בעיגול), התועדות מוצאי שמחת תורה תשכ"ח

כך הגענו בעשרת ימי תשובה של שנת תשכ"ח (1967) אל הרבי, ובאותו ביקור גם זכינו להיכנס ליחידות. ההמתנה לקראת הכניסה הייתה מורטת עצבים. ישבנו וקראנו תהילים, מתוך תחושה של מתח

וחרדה. אולם ברגע שנכנסנו לחדרו של הרבי, שקיבל אותנו בחיך ובפנים מאירות, כל החרדות התפוגגו כלא היו.

הרבי הזמין אותנו לשבת, אך בהתאם להדרכה מוקדמת שקיבלנו מחסידים, נותרנו לעמוד. הגשתי לרבי כעשרים דפים, ביניהם דו"ח על עבודתי בבית הספר למלאכה, וכן סיכום ההשתלשלות הרפואית שעברנו לאורך השנים. הרבי לקח את הדפים ורפרף בהם בחטף, במהירות כזו שבה אדם גליל בוודאי לא מסוגל לקלוט דבר. בזווית עיני הבחנתי במבטה של אשתי, מבט שאמר תמיהה ואכזבה.

מיד אחר כך החל הרבי להתייחס לנושאים שעליהם כתבתי. תחילה אמר, "אתה עובד במוסד שתחת נשיאות הרבי [האדמו"ר הרי"צ] וזהו הכלי לקבל את כל הברכות שאתם צריכים". אחר כך התייחס לבית הספר למלאכה, והורה לי להשתדל לשבץ מורים, ובעיקר מדריכים, מקרב עדות המזרח. מאחר שרוב התלמידים היו מבני עדות המזרח, הרי כאשר הם יראו דמות חינוכית מהעדה שלהם, אדם שמתנהג ביראת שמים, מגדל זקן ושומר מצוות – יהיה להם קל יותר להזדהות עם דרך זו.

אחר כך המשיך הרבי ואמר, "בקשר לעניין הרפואי", ואז החל להתייחס בפירוט רב לכל מה שכתבתי, תוך אזכור חוות הדעת, הבדיקות והטיפולים השונים, ואיזה רופא אמר מה ובאיזו שנה. תוך כדי כך, הבחנתי בהבעת התדהמה שהתפשטה על פני אשתי. קיצורו של דבר, הרבי שלל את כל מה שקבעו הרופאים, וגם בנוגע לחוות דעתו של המומחה האחרון – מבלי להזכיר את הביטוי שנקט אותו פרופסור – הרבי אמר, "אתם לא צריכים נס מעל לטבע – יהי רצון שייוולדו לכם בנים ובנות בדרך הטבע. וכדי שהדברים ילכו בדרך הטבע, תיגשו מחר בבוקר לד"ר זליגסון, והוא יגיד לכם מה לעשות".

ד"ר אברהם אבא זליגסון ע"ה
במחיצת הרבי

אחרי שיצאנו מחדרו של הרבי וסיפרנו את מה שאמר לנו הרבי, הבחורים שנכחו במקום פרצו בריקודי שמחה – "הרבי אמר שיהיו לכם ילדים! איך בדיוק התנסח? 'בנים ובנות' – אם כן, כך יהיה, קודם ייוולדו לכם בנים, ואחר כך בנות".

למחרת חיפשתי את הד"ר זליגסון. לא הכרתי אותו, וחשבתי שיש לו איזו קליניקה בשכונת קראון הייטס. בהמשך התברר לי שד"ר זליגסון, שהתקרב ונהיה לחסיד נאמן של הרבי, היה מעין רופא החצר, אליו נהג הרבי להפנות את מי שהיה זקוק לברכה לרפואה, כדי שיהיו לדברים אחיזה בדרך הטבע.

כשניגשתי אליו ואמרתי שהרבי שלח אותי, הוא לא שאל מה הבעיה הרפואית, אלא רק שאל לשמי. אחר כך פשפש בכיסו, הוציא כמה פתקים ועיין בהם. כשמצא את הפתק שנשא את שמי אמר לי ללכת לרופא מסויים במנהטן, שאת כתובתו מסר לי. לפני שנסענו

שאלתי את מזכירו של הרבי, הרב גרונו, האם לקחת איתי מתורגמן – מאחר שבקושי ידעתי מילה באנגלית, שלא לדבר על מונחים מקצועיים. הוא שאל את הרבי, והתשובה הייתה ללכת ללא מתורגמן.

במאמץ ניכר הצלחנו לאתר את הקליניקה במנהטן, ובאנגלית עילגת ניסינו להסביר מדוע באנו. משלא הצלחנו להסביר את מצבנו, והרופא אמר שלא יוכל לעזור לנו, סיפרנו לו שהרבי מליובאוויטש שלח אותנו. למשמע הדברים שלף הלה ממגירת שולחנו עיתון ניו יורק טיימס שבו התנוססה תמונה של הרבי שצולמה על ידי צלם נכרי בהתוועדות של מוצאי שמחת תורה. גם אני הופעתי באותה תמונה ברקע, מאחורי הרבי – והצבעתי על כך. הרופא ביקש שנמסור דרישת שלום לרבי, ובכך הסתיים ביקורנו.

כשדיווחתי לרבי על תוצאות הביקור ושאלתי כיצד להמשיך מכאן, הורה לנו לשוב ארצה

ר' צבי הרטמן, יחד עם מנחם מענדל ויוסף יצחק גרונו (בני הריל"ג), על פתח ביתם בקראון הייטס

ולפנות למנהל "בית היולדות הקריה", בתל אביב. "אינני מכירו אישית, אבל תגידו לו שאני שלחתי אתכם". הבדיקות והטיפולים שם ארכו כשנה, ובכל אותה עת דיווחנו ברציפות באמצעות הרב וולף למזכירות הרבי. בשלב מסוים, אחרי שאותו רופא הציע טיפול תרופתי כל שהוא, יצאה תשובה מהרבי: שהרופא יציע הצעה אחרת. כשמסרנו לרופא את הדברים הוא התקומם. מדוע הרבי מתערב? האם הוא בדק את הנתונים? או שאתם שומעים לי, או לרבי מליובאוויטש.

דיווחנו על כך לרבי, ותשובתו הייתה לחפש רופא

מומחה אחר. הגענו הפעם למנהל מחלקה במרכז הרפואי אסף הרופא בצריפין, אך גם שם חזר על עצמו סיפור דומה. בסופו של דבר הגענו לרופא מומחה בשם פרופסור פולישוק מהמרכז הרפואי הדסה בירושלים. אחרי שעבר על כל הנתונים וביצע בדיקות שונות, מסקנתו הייתה שיש לבצע ניתוח מסוים. תשובת הרבי הייתה לעשות כדבריו.

בשלב זה שוב ניסו משפחת אשתי ללחוץ עלינו. הם חששו מהסיכון הכרוך בניתוח וניסו לשכנע בכל זאת לנסות טיפול תרופתי, אבל אנחנו היינו נחושים לעשות כעצת הרבי. ערב לפני מועד האשפוז המתוכנן לקראת הניתוח, הגענו על פי בקשת הרופא לקליניקה שלו לצורך הכנות אחרונות, ובמהלך הביקור הוא ביקש לבצע עוד בדיקה אחת. כשחזר אמר בתדהמה, "אני לא יודע מה קרה. נס כזה עוד לא קרה לי – הגברת בהיריון – בלי ניתוח, בלי כדורים!".

ההתרגשות הייתה עצומה, עד כדי כך שהרופא חשש שאנהג בעצמי הביתה מירושלים לבני ברק, אבל הבטחתי שאסע לאט ושיהיה בסדר. כשהגענו הביתה, מצאנו בתיבת הדואר מעטפת דואר אוויר עם הפסים הכחולים והאדומים האופייניים – מכתב מהרבי! במשך כל השנים הללו – תשע שנים שעברו מאז החתונה – לא קיבלתי שום מכתב מהרבי, רק

מענות ופתקים באמצעות המזכירות. והנה בדיוק באותו יום שבו התבשרנו על ההיריון מגיע מכתב מהרבי, ובסופו, ליד החתימה, הוסיף הרבי בכתב ידו, "בשורות טובות!"

כעבור תשעה חודשים – בשנת תשל"ב (1972) – נולד בנו הראשון, וכל בני ברק הייתה "על גלגלים" – שלחו זרי פרחים, עצרו אותי ברחוב. "מה היה? איך זה קרה? אצל מי קיבלתם טיפול?", ואני עניתי בפשטות, "ברכה של הרבי מליובאוויטש". נערכה ברית חגיגית ברוב עם, וקראנו לבנו הבכור כשמו של הרבי. תוך שש שנים נולדו חמשת ילדינו – תחילה שלושה בנים, ואחר כך שתי בנות, בדיוק כמו שאמר הרבי, "בנים ובנות", וכולם בדרך הטבע.

אינני יודע להסביר את כל השתלשלות העניינים – כנראה שהרבי רצה שלברכה תהיה כלי בדרך הטבע, וכשראה שלא הולך עם רופא אחד, שלח אותנו לשני, ולשלישי. אך כמו שהרבי אמר לי, הצינור האמיתי שלנו לקבלת הברכות הוא העבודה החינוכית בבית ספר שתחת נשיאות הרבי. באותה תקופה אכן נקראתי על ידי הרב וולף לנהל את בית הספר בלוד. חשבתי לעזוב לשם כך את ניהול בית הספר למלאכה, אך הרבי שלל זאת. כך ניהלתי שני בתי ספר במקביל, בשעות הבוקר את האחד, ואחר הצהריים את השני. העומס היה גדול, אך עובדה היא שכאשר הגדלתי את הצינור, אכן הגיעה הברכה! שערות לא גדלו לנו

על

ר' צבי הרטמן יחד עם חלק מהצאצאים

שעך שלישי

**מכתבים
ומענות**

מענה לר' צבי הרטמן (סב הכלה), כ"ז תשרי תשכ"ג

ר' צבי הרטמן כתב לרבי שבבית הספר למלאכה בכפר חב"ד לא רוצים לקבל את אחד התלמידים, ובינתיים הוא לומד בקיבוץ, וממש הצלת נפשות להוציאו משם (ראה לעיל). טענות הנהלת בית הספר למלאכה שאולי יקלקל את האחרים, שאין כיתה בשבילו, שנה שלימה לא למד, ואין כסף לשלם –

הרבי הקיף את המילים "שאולי יקלקל את האחרים, אין כיתה בשבילו" וכתב (1) "א"כ אין כדאי ללחוץ שיקבלוהו".

בהמשך לזה שאל "האם להמשיך לטפל בענינו או להזניח ואז הפסד גדול לנערים וגם לביה"ס" –

הרבי מחק את המילה "האם" (2).

בהמשך לזה שאל "ואם לטפל – אז איך לטפל?" –

הרבי מחק את המילה "ואם" ואת סימן השאלה, וכתב (3) "בהתייעצות עם המכירים את הנ"ל".

בהמשך המכתב שאל "האם עלי להתחיל להניח תפילין דר"ת?"

הרבי מחק את המילה "האם" ואת סימן השאלה (4).

ב

מכתב לד' אברהם דונין (סב החתן), ברכה להולדת
מרת חנה ליפש (אם החתן), י"ג מרחשון תשל"ב

דונין - חיפה

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lodzish
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מטורל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, יג' ס"ח חשל"ב
ברוקלין, נ.י.

הדר"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
סוה' אברהם שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולדה לפס בה למזל טוב,

הנה יה"ר מהשי"ח שיגדלה ביחד עם זוג' תי' לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

-ידוע מכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) כ"ע, אשר מנהגנו הוא לאמר גם בלידה בה לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ע"פ מרז"ל (ברכות יז' א) נשים במאי זכיין באקרובי' כו' באחנורי' כו' ונסקיין כו'.

הצ"ח 11/21

בברכה מזל טוב

מכתב למרת רבקה טובה (סבתא של
הכלה) (?), ימי הספירה תשל"ב

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth. 3-9250

רס מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי הספירה ה'תשל"ב
ברוקלין, נ. י.

ברכה ושלוש!

מכתבך נתקבל וח"ה על הברכה

ובלשון חכמינו ז"ל - כבר מלת-א אמורה
בתורתנו הקדושה "ואברכה (הוי" - מקור הברכה)
מברכך", בברכתו של הקב"ה שהוספת סרובה על
העיקר.

ויהי רצון מהשם יתברך אשר, על פי המבואר
בספר תניא זה (פרק מ"א בתחלתו), חרגילי אח עצמך
להתבונן בהנאמר אודות כאו"א מישראל אשר "הנה
ה' נצב עליו ומלא כל הארץ כבודו ומביט עליו
ובוחן כליות ולב אם עובדו כראוי, ועל כן צריך
לעבוד לפניו באימה וכיראה כעומד לפני המלך",

בעניני לימוד התורה וקיום מצוה" והנהגה
טובה בכלל, ובאופן דמוסיף והולך ואור,

וכל זה - בשמחה וטוב לבב,

ועד אשר בצדק חוכלי לאמר - כלשון הכתוב:
בך הוי" חסיתי אל אבושה לעולם, כמופת הייתי
לרבים ואחה מחסי עוז.

והודיעה תורתנו תורת חיים אשר,

קרוב אליך הדבר מאוד בפיו ובלבבו לעשותי

בברכת הצלחה בכל האמור

הפ"נ יקרא, בלי נדר, על הציון הקדוש.

ד

מכתב לר' צבי רפאל הרטמן (סב החתן), ברכה לאפשערניש
של ר' מנחם מענדל הרטמן (אב הכלה), י"ז אייר תשל"ה

הרטמן - ת"א

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ.י.

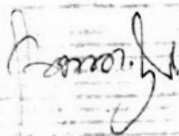
ב"ה, יז' אייר תשל"ה

ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' צבי שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת השלישי של בנם
מנחם מענדל שי', הנה מועתק לקמן קטע ממכתב כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע בנוגע למנהג ישראל זה.
ויה"ר מהשי"ת שיגדלו ביחד עם זוג' תי' לתורה ולחופה
ולמעשים טובים מהוך הרחבה.

בברכה

וז"ל כ"ק מו"ח אדמו"ר.

.....ובדבר גזיזת השערות - אפשערעניש - הוא דבר גדול
במנהג ישראל ועיקרו הוא בהחינוך והשארת פיאות הראש, ומיום
הגזיזה והנחת הפיאות של הראש, נהגו להדר להרגיל את התינוק
בענין נשיאת ט"ק וברכות השחר וברכת המזון וק"ש של המטה.
והשי"ת יהי' בעזרם שיגדלוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים
מהוך פרנסה בהרחבה ובמנוחת הדעה בגשמיות וברוהניות.

ה

מכתב למרת חנה ליפשי (אם החתן),
אישור קבלת מכתבה, ר"ח כסלו תשל"ו

דונין-מיטב

Tel. HYacinth 3-9250

Cables: LUBAVITCH NEWYORK

מזכירות

כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן

ליובאוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

the Lubavitcher Rabbi

770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

תשל"ו

ב"ה, ר"ח כסלו
ברוקלין, נ.י.

חנה תי'

ברכה ושלום!

הפ"נ שלה מיום ז' מרחשון

נחבל,

ויקרא בעה רצון על ציון כ"ק מו"ח

אדמו"ר זצוקלה"ה נבב"מ זי"ע.

מזכיר
שניאורסאהן

שער רביעי

תמונות

א

הרבי בדרכו לאוהל הק', ב' מנחם-אב תשמ"ו, התמונה
צולמה ע"י ר' מנחם מענדל הרטמן (אב הכלה)

ב

הרבי בדרכו להדליק נרות ש"ק בספרייה, עש"ק
פרשת דברים, ג' מנחם-אב תשמ"ו. התמונות צולמו
ע"י ר' מנחם מענדל הרטמן (אב הכלה)

ג

ר' מנחם מענדל הרטמן (אב הכלה) מקבל
דולר מהרבי, קיץ תשמ"ו

ד

ר' מנחם מענדל הרטמן (אב הכלה) מתבונן
ברבי מוסר את התרנגול לכפרות (מסומן), ערב
יום כיפור תשמ"ט

ה

ר' מנחם מענדל הרטמן (אב הכלה) מקבל
'כוס של ברכה', מוצאי ראש השנה תשמ"ט

ו

ר' רפאל צבי הרטמן (סב הכלה) ובנו מוישי
מקבלים דולר מהרבי, ט"ז שבט תש"נ

לזכות

הרה"ת דוד וכלתו מרת מרים שרה שיחיו ליפש

יהי רצון שיזכו לבנות בנין עדי עד, על יסודי התורה והמצוה,
מתוך נחת ובריאות נכונה,

ויזכו לקבל פני משיח צדקנו, כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א,
יחד עם כל אחינו בני ישראל, תיכף ומיד ממש!

נדפס ע"י ולזכות הוריהם

הרה"ח ישראל ורעייתו מרת חנה שיחיו ליפש

הרה"ח מנחם מענדל ורעייתו מרת אילנית שיחיו הרטמן

יהי רצון שירווי נחת מכל יוצאי חלציהם

מתוך בריאות נכונה והרחבה בגשמיות וברוחניות

ויזכו לקבל פני משיח צדקנו, כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א,
יחד עם כל אחינו בני ישראל, תיכף ומיד ממש!

לזכות זקני החתן והכלה

הרה"ח רפאל צבי ורעייתו מרת רבקה טובה שיחיו הרטמן

מרת רחל תחי' (אשת הרה"ח אברהם ע"ה) דונין

מרת נעמה תחי' (אשת הרה"ח אורי עזרא ע"ה) ליפשי

הרה"ח יעקב ורעייתו מרת פנינה שיחיו בן מוחא

הרה"ח בצלאל ורעייתו מרת בלה שיחיו מרשק

יהי רצון שידו נחת מכל יוצאי חלציהם

מתוך בריאות נכונה והרחבה בגשמיות וברוחניות

ויזכו לקבל פני משיח צדקנו, כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א,

יחד עם כל אחינו בני ישראל, תיכף ומיד ממש!

לזכות

הת' שניאור זלמן שיחי' אהרוני

הת' יחיאל מאיר שיחי' הרטמן

שיזכו לשקוד על התורה והעבודה,

מתוך הצלחה רבה ומופלגה בכל אשר יפנה,

בטוב הנראה והנגלה בגשמיות ורוחניות, ומתוך שמחה וטוב לבב,

ויזכו לקבל פני משיח צדקנו, כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א,

יחד עם כל אחינו בני ישראל, תיכף ומיד ממש!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יהי רצון שירווח רוב נחת מחסידיו, בניו ושלוחיו,
יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה,
יחד עם כל אחינו בני ישראל,
בגאולה האמתית והשלימה,
תיכף ומיד ממש!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

אנא דוד יהי הקנין
קנין עצי עץ על
יסודי התורה והמצוה
דחיים אלושרים קפ

